

تأثیر مصرف کود نیتروژنه و خصوصیات خاک بر روی صفات کمی و کیفی اسانس آویشن باغی

مجید امینی دهقی، داود زاویه، رضا طباطبایی، کیوان آگاهی

به ترتیب، استادیار، کارشناس ارشد مرکز تحقیقات گیاهان دارویی، دانشگاه شاهد،
کارشناس ارشد، دانشجوی کارشناسی ارشد دانشکده علوم کشاورزی، دانشگاه شاهد

در کشاورزی نیتروژن به عنوان مهم ترین محدود کننده ترین عامل غذایی مطرح
و برای تولید گیاهان ضروری است. برای بررسی تأثیر کود نیتروژنه بر روی روغن
اسانس و متابولیت ثانویه گونه آویشن باغی که یکی از معروفترین گیاهان دارویی می
باشد تحقیقی در سال ۱۳۸۳ در مزرعه مرکز تحقیقاتی گیاهان دارویی در کرج انجام
گرفت. نمونه ها از سر شاخه های رشد یک ساله در مرحله گلدهی کامل برداشت و در

گياهان دارویی - پوستر

سايه خشک و روغن اسانس نمونه ها اندازه گيری و برای تشخيص مواد موثره تجزيه شدند. تحقيق در قالب بلوک های کاملاً تصادفی با سه تکرار اجرا شد که در آن کود نيتروژن با چهار سطح ۰، ۵۰، ۱۰۰ و ۱۵۰ kg/ha اعمال گرديد. نتايج نشان داد کود تاثير بسيار معنی داری بر روی درصد روغن اسانس داشته و بالاترين آن با ۱/۵۷ درصد در سطح کودی ۱۰۰ کيلوگرم در هکتار به دست آمد. تجزيه وایانس اثر سطح کودی بر ماده موثره داروئی اصلی آویشن حاکی از آن بود که کود تاثير بسيار معنی داری بر روی متابوليت های ثانويه و در افزايش مقدار تیمول دارد. مقایسه میانگن نشان داد بيشترين مقدار تیمول با ۱۵/۳ درصد مربوط به میزان کود ۱۰۰ و کمترین آن با ۲/۵ درصد مربوط به میزان کود صفر کيلوگرم در هکتار بوده است. هم چنین بين افزايش کود و درصد کارواکرول همبستگی بسيار معنی داری وجود داشته و بيشترين مقدار کارواکرول با ۱۴/۲ درصد مربوط به میزان کود ۱۰۰ و کمترین آن با ۸/۱ درصد مربوط به سطح کودی ۰ کيلوگرم در هکتار بوده است. نتايج بيانگر آن است که بين بعضی از خصوصيات شیمیایی خاک و برخی از مواد موثره داروئی، همبستگی معنی داری وجود داشت و افزايش هر یک از عناصر بجز پتاسيم و نيتروژن سبب کاهش درصد روغن اسانس می شد به نظر می رسد خواص شیمیایی خاک (سدیم، کلسيم-منيزيم، EC) در افزايش متابوليت های ثانويه موثر بوده است. در اين تحقيق، EC نسبت به ديگر خواص شیمیایی خاک تاثير بيشتری بر مواد موثره داروئی آویشن باغي دارا بود.